

RAPORT Z WIZYTACJI

(ocena programowa)

dokonanej w dniach 10-11 maja 2013 r. na kierunku „europeistyka” prowadzonym w ramach obszaru nauk społecznych i obszaru nauk humanistycznych na poziomie studiów pierwszego stopnia o profilu ogólnoakademickim realizowanych w formie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych w Instytucie Stosunków Międzynarodowych Państwowej Wyższej Szkoły Techniczno-Ekonomicznej im. ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu

przez zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w składzie:

przewodniczący: dr hab. Bogumił Szmulik członek PKA

członkowie:

dr hab. Henryk Chałupczak – ekspert PKA,

dr hab. Kazimierz Wolny - Zmorzyński – ekspert PKA,

Artur Gawryszewski – ekspert PKA,

Milena Tarasiuk – ekspert PKA.

Krótką informacją o wizytacji

Polska Komisja Akredytacyjna po raz pierwszy oceniała jakość kształcenia na kierunku „europeistyka” prowadzonym na poziomie studiów pierwszego stopnia w Instytucie Stosunków Międzynarodowych Państwowej Wyższej Szkoły Techniczno-Ekonomicznej im. Ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu.

Wizytacja została przeprowadzona z inicjatywy PKA.

Wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą. Raport Zespołu Oceniającego został opracowany na podstawie przedłożonego przez Uczelnię raportu samooceny oraz przedstawionej w toku wizytacji dokumentacji, spotkań i rozmów przeprowadzonych z władzami Uczelni oraz Instytutu, pracownikami i studentami ocenianego kierunku, hospitacji zajęć, wizytacji infrastruktury dydaktycznej oraz przeglądu prac dyplomowych wraz z ich recenzjami.

Władze Uczelni i Wydziału stworzyły bardzo dobre warunki do pracy Zespołu Oceniającego PKA.

Załącznik nr 1 Podstawa prawna wizytacji

Załącznik nr 2 Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego.

1.Koncepcja rozwoju ocenianego kierunku sformułowana przez jednostkę.

- 1) Koncepcja kształcenia nawiązuje do misji Uczelni oraz odpowiada celom określonym w strategii jednostki,

Państwowa Wyższa Szkoła Techniczno-Ekonomiczna w Jarosławiu powstała jako Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa 1 sierpnia 1998 r. na mocy Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 lipca 1998 r. w sprawie utworzenia Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Jarosławiu (Dz. U. z 1998r. Nr 98 poz. 616; z późn. zm.). Na mocy Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 29 października 2010r. Uczelnia zmieniła nazwę na Państwowa Wyższa Szkoła Techniczno – Ekonomiczna im. ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu. Instytut Stosunków Międzynarodowych PWSTE w Jarosławiu w swym obecnym kształcie istnieje od 2008 roku. Powstał on w efekcie licznych zmian w strukturze organizacyjnej Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Jarosławiu. Instytut sięga swoimi korzeniami do Instytutu Ekonomiki Turystyki i Hotelarstwa funkcjonującego od początku powstania Uczelni. W roku akademickim 2007/2008 w Instytucie Stosunków Międzynarodowych uruchomione zostały studia I stopnia na kierunku Europeistyka, w formie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych. Obok kierunku Europeistyka, w Instytucie Stosunków Międzynarodowych funkcjonuje również kierunek Turystyka i Rekreacja.

Pierwsza Wizja i Strategia Uczelni zostały sformułowane w 2006r.. Jarosławską PWSZ przedstawiono jako podmiot zapewniający wysoką jakość kształcenia młodzieży na poziomie licencjackim i inżynierskim, opartą na potencjale naukowym własnej kadry, realizującą współpracę krajową i międzynarodową w zakresie badań naukowych i wymiany studentów. Aktualna Misja i Strategia Uczelni została przyjęta w uchwale Senatu Uczelni nr 1/III/12 z dnia 21 marca 2012 roku.na lata 2012-2030. Zgodnie z nią uczelnia stanowić ma centrum nowoczesnego kształcenia oraz życia naukowego i intelektualnego regionu. Misję Uczelni stanowią więc działania odnoszące się do edukacji społecznej i rozwoju społeczeństwa w kontekście najnowszej wiedzy i kompetencji społecznych. Misja Instytutu Stosunków Międzynarodowych to: „Pomnażanie potencjału intelektualnego służącego zrównoważonemu rozwojowi lokalnemu i regionalnemu, poprzez tworzenie przyjaznych warunków do zdobywania i pogłębiania wiedzy”. Jest ona skorelowana z misją Państwowej Wyższej Szkoły Techniczno – Ekonomicznej w Jarosławiu, która opiera się na założeniu, iż Uczelnia stanowić ma centrum nowoczesnego kształcenia oraz życia naukowego i intelektualnego regionu, poprzez rozwój edukacji społecznej i rozwoju społeczeństwa w kontekście najnowszej wiedzy

i kompetencji społecznej. Misja Instytutu stanowi podstawę do określania kierunków jego rozwoju. Koncepcja programu kształcenia na kierunku „europeistyka” w Instytucie Stosunków Międzynarodowych Państwowej Wyższej Szkoły Techniczno-Ekonomicznej im. ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu podporządkowana jest głównemu celowi, jakim jest kształcenie studentów dla potrzeb społeczeństwa informacyjnego i gospodarki wiedzy zdolnych do tworzenia nowych wartości ekonomicznych, społecznych i kulturowych, kształtowanie u studentów predyspozycji potrzebnych do funkcjonowania w społeczeństwie permanentnej transformacji, które pozwalają na utrzymanie przez cały okres życia zawodowego otwartości na zmiany, innowacyjność i mobilność intelektualną. Program kształcenia łączy treści teoretyczne, mające charakter ogólnoakademicki, z treściami specjalizacyjnymi pozwalającymi wyposażać absolwentów w praktyczne umiejętności wpisujące się w oczekiwania rynku pracy. Koncepcja kształcenia wpisuje się w działalność naukowo - dydaktyczną mającą na celu przystosowanie absolwentów do efektywnego funkcjonowania w dynamicznych warunkach rynkowych oraz szybko ewoluującej rzeczywistości społecznej. Należy stwierdzić, że koncepcja kształcenia wpisuje się w działalność naukowo - dydaktyczną mającą na celu przystosowanie absolwentów do efektywnego funkcjonowania w dynamicznych warunkach rynkowych oraz szybko ewoluującej rzeczywistości społecznej. Koncepcja wizytowanego kierunku nawiązuje do Strategii Uczelni i Instytutu poprzez: rozwój oferty dydaktycznej odpowiadającej oczekiwaniom studentów i tendencji panującej na rynku pracy, zapewnienie jakości i doskonalenie metod kształcenia.

Zgodnie z Rozporządzeniem MNiSW z dnia 12 lipca 2007 r. w sprawie standardów kształcenia plan studiów i program nauczania umożliwia studentowi wybór treści kształcenia w wymiarze nie mniejszym niż 30% godzin zajęć. Oferta przedmiotów do wyboru na kierunku „europeistyka” jest mocno rozbudowana, co jest efektem uregulowań polityki wewnętrznej Uczelni i związanych z tym działań. Zestawienia programów za lata 2010/2011, 2011/2012 i 2012/2013 wskazują na ich zmiany i wprowadzanie bogatszych propozycji przedmiotowych. Zaprezentowana oferta kształcenia, z punktu widzenia programowego jest atrakcyjna.

Z przedstawionej przez Instytut Stosunków Międzynarodowych PWSTE w Jarosławiu, dokumentacji dotyczącej koncepcji kształcenia, w tym celów i efektów kształcenia odnoszących się do wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz ich dostosowywania do potrzeb zewnętrznych i uwarunkowań wewnętrznych wynika, iż Instytut wdrożył założenia Procesu Bolońskiego, szczególnie w obszarze modyfikacji programów i

planów studiów, zgodnie z Europejskimi i Krajowymi Ramami Kwalifikacji. W programie studiów przewidziano zajęcia do wyboru poszerzające wiedzę ogólną, kierunkową i specjalizacyjną. Wybory odpowiedniej grupy przedmiotów odbywają się w kolejnych etapach kształcenia począwszy od semestru drugiego. Ponadto weryfikacja dokumentacji Uczelni oraz Instytutu pozwala uznać, że kształcenie na kierunku „europeistyka” wpisuje się w założenia Strategii Rozwoju Uczelni. Zgodnie z nią studia na ocenianym kierunku kładą nacisk na zdobycie interdyscyplinarnej wiedzy z zakresu szeroko rozumianej problematyki europejskiej, funkcjonowania społeczeństw oraz struktur Unii Europejskiej, będącej równocześnie odpowiedzią na oczekiwania mieszkańców regionu. Elastyczna oferta kształcenia polegała rozbudowie oraz licznym modyfikacjom, które stymulowane były preferencjami kandydatów na studia, możliwościami Uczelni jak i nowymi wyzwaniami i potrzebami rynku pracy. Realizacji misji służą także prowadzone badania naukowe, prezentowane w formie różnorodnych publikacji, uczestnictwa w konferencjach i sympozjach krajowych oraz zagranicznych.

- 2) wewnętrznymi i zewnętrznymi interesariuszami uczestniczą w procesie określania koncepcji kształcenia na danym kierunku studiów, w tym jego profilu, celów, efektów oraz perspektyw rozwoju.

Kształtowanie oferty edukacyjnej jednostki przebiega we współpracy z interesariuszami zewnętrznymi oraz wewnętrznymi. Do grupy interesariuszy zewnętrznych należą instytucje państwowe, gospodarcze i społeczne, tzn.: Urząd Miasta Jarosławia, Urząd Marszałkowski w Rzeszowie, Powiatowy Urząd Pracy w Jarosławiu, Starostwo Powiatowe w Jarosławiu, Przeworsku i Lubaczowie, Stowarzyszenie ProCarpathia, Stowarzyszenie Bieszczadzkie Forum Europejskie, Bieszczadzki Oddział Straży Granicznej w Przemyśle, Izba Celną w Przemyśle.

Interesariusze wewnętrznymi to Uczelniana Komisja ds. Zapewnienia Oceny Jakości Kształcenia, Uczelniana Komisja ds. Dydaktycznych, Rada Instytutu Stosunków Międzynarodowych, Instytutowy Zespół ds. Zapewniania Oceny i Jakości Kształcenia, Instytutowa Komisja Dydaktyczna, samorząd studencki i starostowie obecnych lat studiów.

W świetle analizy licznej dokumentacji przedstawionej Zespołowi Oceniającemu można uznać, że podczas konstruowania programu na kierunku „europeistyka” szczególną uwagę położono na analizę potrzeb społecznych i środowiskowych oraz oczekiwań

interesariuszy zewnętrznych, wewnętrznych oraz lokalnego rynku pracy. Kwestie te stały się kluczowe dla wdrażania systemu zapewnienia wysokiej jakości kształcenia, która jest wiodącym celem Uczelni. Dbłość o podnoszenie jakości studiów wspomagana jest przez system wsparcia rozwoju naukowego kadry dydaktycznej, nawiązywanie kontaktów w celu wymiany międzynarodowej studentów oraz korzystania z międzynarodowych wzorców. Z analizy dokumentacji przedstawionej przez Władze Uczelni wynika, że m.in. w ramach zwiększenia różnorodności i innowacyjności oferty kształcenia oraz możliwości jej elastycznego kształtowania ważną rolę odegrały konsultacje z interesariuszami zewnętrznymi. Realizowane one były w ramach licznych spotkań, na których starano się wyodrębnić ich oczekiwania w kontekście wiedzy, umiejętności oraz kompetencji, a które powinien posiadać absolwent kierunku. Starano się określić możliwości współpracy m.in. z przedstawicielami samorządów lokalnych, organizacji pozarządowych oraz służb publicznych, mogących w realny sposób przyczynić się, dzięki konsultacjom i wymianie doświadczeń, do dostosowania programów kształcenia do wymogów Procesu Bolońskiego. W tym względzie na szczególną uwagę zasługuje aktywna współpraca z przedstawicielami Służb Granicznych, co ma szczególne znaczenie dla procesu kształcenia w module „obsługa ruchu granicznego”.

W oparciu o uchwałę nr 3/I/12 Senatu z dnia 18 stycznia 2012r. w sprawie *wytucznych dotyczacych projektowania programow kształcenia i planow studiow, ich realizacji i oceny rezultatow*, zarządzenia nr 6/2012 Rektora w sprawie *szczegolowego sposobu projektowania, realizacji i oceny rezultatow programow kształcenia i planow studiow* oraz zarządzenia nr 34/2012 Rektora w sprawie *procedur projektowania programu kształcenia* opracowane zostały kierunkowe efekty kształcenia. Zostały one potem zatwierdzone w maju 2012 r. przez Senat. Na ich podstawie opracowany został program kształcenia oraz sporządzono matrycę efektów kształcenia. W związku ze specyfiką kierunku udział interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych w procesie określania celów i efektów kształcenia oraz w procesie ich dostosowywania do zmieniających się potrzeb zewnętrznych i uwarunkowań wewnętrznych jest permanentny. Poświadczają to zgromadzone dokumenty obrazujące szczegółowe działania Uczelni w tym zakresie. Na wizytowanym kierunku studiów powołano radę programową kierunku „europeistyka”, w skład której – oprócz pracowników naukowo-dydaktycznych weszli przedstawiciele lokalnych władz, służb mundurowych, mediów oraz firm. Celem spotkań powołanego gremium jest praca nad doskonaleniem procesu kształcenia studentów oraz dopasowaniem programu studiów na prezentowanym kierunku do potrzeb rynku pracy. Liczne protokoły tych spotkań potwierdzają intensywność prac nad

doskonaleniem kierunku studiów. Ponadto znaczna część pracowników zatrudnionych na kierunku, posiada doświadczenie praktyczne zdobyte w instytucjach krajowych i zagranicznych, co przekłada się bezpośrednio na kształt programu studiów oraz szczegółowe cele realizowane na poszczególnych zajęciach. Instytut prowadzi stały monitoring dynamiki zmian szeroko pojmowanej rzeczywistości społecznej oraz związanego z nim rynku pracy. Działania te mają na celu zoptymalizowanie programu nauczania tak, aby absolwenci kierunku „europeistyka” byli dobrze przygotowani do sprostania wyzwaniom rynku. Przykładem zaangażowania studentów w proces doskonalenia kształcenia na kierunku „europeistyka” są działania podejmowane w celu pozyskania ich opinii np. w trakcie spotkań z władzami Instytutu.

Ocena końcowa 1 kryterium ogólnego: Wyróżniająca

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

- 1) Koncepcja kształcenia nawiązuje do misji Uczelni i Instytutu oraz odpowiada celom określonym w strategii jednostki. Założone cele oraz specyficzne i szczegółowe efekty kształcenia dla ocenianego kierunku, poziomu kwalifikacji i profilu kształcenia, są w pełni zgodne ze standardami kształcenia dla kierunku „europeistyka”. Program dydaktyczny jest elastyczny na tyle, że można go dostosować z łatwością do zmieniających się warunków rynkowych, w których muszą funkcjonować absolwenci kierunku „europeistyka”.
- 2) Wewnętrzni i zewnętrzni interesariusze uczestniczą w procesie określania koncepcji kształcenia na danym kierunku studiów, w tym jego profilu, celów, efektów oraz perspektyw rozwoju.

2. Spójność opracowanego i stosowanego w jednostce opisu zakładanych celów i efektów kształcenia dla ocenianego kierunku oraz system potwierdzający ich osiągnięcie

- 1) Zakładane przez jednostkę efekty kształcenia odnoszące się do danego programu studiów, stopnia i profilu, kształcenia są zgodne z wymogami KRK oraz koncepcją rozwoju kierunku; zakładane efekty kształcenia na kierunkach o profilu praktycznym uwzględniają oczekiwania rynku pracy lub wymagania organizacji zawodowych, umożliwiające uzyskanie uprawnień do wykonywania zawodu, a na kierunkach o profilu ogólnoakademickim wymagania formułowane dla danego obszaru nauki, z której kierunek się wywodzi; opis efektów jest publikowany.

W dniu 18 stycznia 2012 roku Senat PWSTE w Jarosławiu przyjął Uchwałę nr 3/I/12 w sprawie wytycznych dotyczących projektowania programów kształcenia i planów studiów, ich realizacji i oceny rezultatów, rozwiązań opisanych w Krajowych Ramach Kwalifikacji oraz na podstawie wewnętrznych zarządzeń (Zarządzenie nr 6/2012 Rektora PWSTE w sprawie szczegółowego sposobu projektowania, realizacji i oceny rezultatów programów kształcenia i planów studiów oraz Zarządzenia nr 34/2012 Rektora PWSTE w sprawie procedur projektowania programu kształcenia) dotyczących zapewnienia i oceny jakości kształcenia w Instytucie Stosunków Międzynarodowych. Na podstawie tych Zarządzeń został ustalony harmonogram wdrażania programów kształcenia.

W Instytucie Stosunków Międzynarodowych zostały powołane: Komisja Dydaktyczna i Zespół ds. Zapewnienia i Oceny Jakości Kształcenia, które opracowały kierunkowe efekty kształcenia zgodne z Krajowymi Ramami Kwalifikacji. Efekty te zostały zatwierdzone w maju 2012 r. przez Senat PWSTE w Jarosławiu. Na podstawie zatwierdzonych kierunkowych efektów kształcenia opracowano program kształcenia.

W związku z powyższym w Instytucie Stosunków Międzynarodowych PWSTE w Jarosławiu od roku akademickiego 2012/2013 kształcenie na kierunku „europeistyka” odbywa się w oparciu o wypracowany system zakładanych celów kształcenia oraz specyficznych i szczegółowych efektów, dotyczących poziomu oraz profilu kształcenia. Zakładane cele kształcenia zostały sformułowane bardzo klarownie i zgodnie z założeniami ministerialnymi oraz tradycjami Uczelni. Realizowane są według dwóch podstawowych ram aksjologicznych: po pierwsze - sięgają do istoty europeistyki jako nauki służącej rozumieniu i wyjaśnianiu zjawisk społecznych zachodzących w Europie na przestrzeni stuleci i obecnie, a także dającej podstawy naukowe, pozwalające na wprowadzanie korzystnych zmian we współczesnym życiu społecznym; po drugie zaś – w określaniu celów i efektów kształcenia nawiązano do misji PWSTE w Jarosławiu, zwracając uwagę na zawarte w nich wartości ścisłego wiązania badań naukowych z przebiegiem i treściami procesu dydaktycznego oraz ideami kształtowania samodzielności myślenia i swobody konfrontowania różnych podejść oraz punktów widzenia.

Te dwa konteksty aksjologiczne bardzo dobrze służą w precyzowaniu celów i efektów kształcenia, które wpisują się w merytoryczny aspekt koncepcji Krajowych Ram Kwalifikacji dla szkolnictwa wyższego (zgodnie z *Rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2 listopada 2011r. w sprawie Krajowych Ram Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego*) dostosowywanie oferty edukacyjnej do potrzeb społecznych, rynku pracy, oczekiwań studentów, wprowadzania innowacji w procesie kształcenia, różnicowania i

specyfikowania programów kształcenia, poprawy jakości programów kształcenia, różnicowania kompetencji absolwentów oraz uwzględniania roli i funkcji studenta w procesie kształcenia.

Cele i efekty kształcenia na ocenianym kierunku są ściśle związane ze staranną modyfikacją programów kształcenia. Przyjęte zmiany programowe są systematycznie wdrażane od roku akademickiego 2012/2013, służą osiągnięciu podstawowych celów:

- uwzględnianiu w kształceniu najnowszych osiągnięć myśli i badań socjologicznych;
- odpowiadaniu na oczekiwania studentów z zachowaniem akademickich standardów kształcenia;
- dostosowywaniu programu kształcenia do zmian rynku pracy przez kształtowanie umiejętności samodzielnego i kreatywnego myślenia, profilowanie humanistycznych kompetencji społecznych i indywidualnych oraz kształcenie nastawione na szybką reakcję tego, co dzieje się na rynku pracy.

W związku z powyższym - cele, przyświecające nowemu programowi kształcenia są zgodne z koncepcją opisywania kwalifikacji absolwenta poprzez zakładane efekty kształcenia. Zespół oceniający dostrzegł, że w Instytucie Stosunków Międzynarodowych PWSTE w Jarosławiu przywiązuje się ogromną wagę do następujących efektów: wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.

Na ocenianym kierunku projekt nowego programu kształcenia dostosowano koncepcyjnie do KRK i obejmuje on kierunkowe efekty kształcenia. Formalnym aktem w sprawie przyjęcia i wdrażania efektów kształcenia na kierunku „europiastyka” jest Uchwała nr 3/I/12 Senatu Państwowej Wyższej Szkoły Techniczno-Ekonomicznej w Jarosławiu z dnia 18 stycznia 2012 roku w sprawie wytycznych dotyczących projektowania programów kształcenia i planów studiów, ich realizacji i oceny rezultatów, rozwiązań opisanych w Krajowych Ramach Kwalifikacji.

Kierunkowe efekty kształcenia na wszystkich trybach i poziomach mieszczą się w obszarze kształcenia nauk społecznych i w obszarze nauk humanistycznych właściwych dla profilu ogólnoakademickiego. Są one relatywizowane do poziomu studiów, przy czym jako zasadę ogólną przyjęto, iż efekty kształcenia mają być możliwe do osiągnięcia przez najsłabszych studentów. Ta reguła ogólna odnosi się zarówno do wiedzy, jak i umiejętności oraz kompetencji personalnych i społecznych. Kierunkowe efekty kształcenia na wszystkich trybach i poziomach mieszczą się w obszarze kształcenia nauk społecznych i nauk humanistycznych właściwych dla profilu ogólnoakademickiego. Są one oczywiście relatywizowane do poziomu studiów, przy czym jako zasadę ogólną przyjęto, iż efekty

kształcenia mają być możliwe do osiągnięcia przez najsłabszych studentów. Ta reguła ogólna odnosi się zarówno do wiedzy, jak i umiejętności oraz kompetencji personalnych i społecznych.

Dla poszczególnych przedmiotów kształcenia zostały opracowane zakładane efekty kształcenia, co – Zespół Oceniający - uznał za bardzo trafne rozwiązanie. Przyjęte moduły kształcenia są spójne z efektami kształcenia, zakładanymi dla określonego poziomu studiów.

Założone efekty kształcenia dla kierunku studiów „europeistyka” są dostępne w formie drukowanej (Uchwała nr 3/I/12 Senatu Państwowej Wyższej Szkoły Techniczno-Ekonomicznej w Jarosławiu z dnia 18 stycznia 2012 roku oraz w formie internetowej.

W obu dokumentach znajdują się również opisy kierunku w obszarze kształcenia wraz z odniesieniem funkcji i zakładanych efektów do aksjonormatywnych ram określonych przez charakter nauki oraz misję i strategię Uczelni. Efekty kształcenia dla poszczególnych modułów znajdują się w sylabusach. Są one sporządzone według wzoru obowiązującego w PWSTE w Jarosławiu, który zawiera trzy części: 1) informacje ogólne, 2) informacje szczegółowe, 3) informacje dodatkowe.

Rozbudowany i wieloaspektowy jest opis przedmiotu, łącznie ze skalą ocen i standaryzowanymi kryteriami oceniania. Założone efekty kształcenia są również zamieszczone na stronie internetowej Instytutu oraz w wersji papierowej dostępnej w sekretariacie Instytutu. Dla poszczególnych przedmiotów kształcenia zostały opracowane zakładane efekty kształcenia, których liczbę określono do maksymalnie 5 – 6, co należy uznać za sensowne i uzasadnione rozwiązanie. Co więcej, przyjęte moduły kształcenia wiążą się i są spójne z efektami kształcenia zakładanymi dla określonego poziomu studiów. W konkluzji trzeba podkreślić działanie „podwójnego” systemu zabezpieczającego osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia dla danego przedmiotu: ich zgodność z efektami kierunkowymi oraz ich zgodność z efektami kształcenia zakładanymi dla poszczególnych modułów. Takie rozwiązanie, o systemowym charakterze, zasługuje na pozytywną ocenę.

2) efekty kształcenia danego programu zostały sformułowane w sposób zrozumiały i są sprawdzalne.

System wszystkich kategorii efektów kształcenia (wiedza, umiejętności, kompetencje społeczne) oraz poszczególne etapy kształcenia przebiegają bez zastrzeżeń. Wykłady prowadzone są na wysokim poziomie, studenci angażują się w życie akademickie, tak

naukowe (udział w studenckich konferencjach naukowych) jak i na rzecz Uczelni. Efekty kształcenia na poszczególnych jego etapach są wyraźnie widoczne, co zauważalne jest w samodzielnych pracach studentów oraz ich współpracy m.in. z przedstawicielami Euroregionu KARTPATY, Izbą Celną w Przemysłu, Organizacją pozarządową Fundacja „Integracja”. Efekty kształcenia określone zostały w obszarze wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.

Strukturę i treści sylabusów Zespół Oceniający ocenia pozytywnie. Sylabusy uwzględniają wszystkie treści nauczania w grupie przedmiotów podstawowych i kierunkowych, zostały ujęte także odpowiednie treści nauczania. Zalecana literatura obejmuje reprezentatywne i najaktualniejsze opracowania podręcznikowe. Większość sylabusów zawiera wystarczający opis efektów kształcenia w postaci wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych. We wszystkich sylabusach formalnie zostały wyróżnione rubryki dotyczące efektów kształcenia z zaznaczonym podziałem: wiedza, umiejętności, kompetencje społeczne. Efekty kształcenia opracowane dla I stopnia studiów licencjackich na ocenianym kierunku zostały sformułowane w sposób zrozumiały i są sprawdzalne. Realizowany program umożliwia osiągnięcie wszystkich efektów kształcenia: jest nowoczesny i atrakcyjny ze względu na treści kształcenia. Efekty kształcenia opracowane dla I stopnia studiów zawierają porównywalną liczbę każdej z kategorii: wiedza: – 22; umiejętności: 21; kompetencje: 19. Język opisu jest jasny i precyzyjny, daje możliwości dobrego przełożenia na empiryczne wskaźniki danej specyficznej kompetencji w ramach poszczególnych ich kategorii. Niektóre opisy są rozbudowane, np. „potrafi inicjować, planować, organizować i zarządzać pracą zespołu zadaniowego”. Jednak nie można tego typu opisu uznać za ułomny czy też błędny, bowiem każdą z kompetencji (inicjowanie/planowanie/organizowanie/zarządzanie) można bez trudu przełożyć na język pytań sprawdzających i dobrać odpowiadające każdej z nich wskaźniki empiryczne.

3) jednostka stosuje przejrzysty system oceny efektów kształcenia, umożliwiający weryfikację zakładanych celów i ocenę osiągania efektów kształcenia na każdym etapie kształcenia; system ten jest powszechnie dostępny.

Podstawowe zasady oceny efektów kształcenia określone zostały przyjęte Uchwałą Senatu nr 3/I/12 z dnia 18 stycznia 2012 roku w sprawie wytycznych dotyczących

projektowania programów kształcenia i planów studiów, ich realizacji i oceny rezultatów, rozwiązań opisanych w KRK oraz regulaminem studiów.

Stopień opanowania wiedzy przez studentów w zakresie danego przedmiotu podlega okresowej weryfikacji. Udział w zajęciach jest obowiązkowy. Prowadzący zajęcia jest zobowiązany podać na pierwszych zajęciach, do wiadomości studentów, warunki uzyskania zaliczenia zajęć, w tym zasady usprawiedliwiania nieobecności na zajęciach, a w uzasadnionych przypadkach może zwolnić studenta z udziału w nich, określając jednocześnie warunki, sposób i termin ich zaliczenia. Prowadzący zajęcia dokonuje zaliczenia zajęć obowiązkowych na podstawie obecności, oceny aktywności studenta oraz uzyskanych przez niego ocen. W przypadku przedmiotów kończących się egzaminem, egzaminator podaje zakres i formę egzaminu. Warunkiem zaliczenia semestru lub roku studiów jest uzyskanie zaliczenia zajęć określonych planem studiów i zdanie wszystkich egzaminów z przedmiotów kończących się egzaminem w danym semestrze lub roku oraz uzyskanie odpowiedniej liczby punktów ECTS. Student jest informowany o uzyskanych wynikach egzaminów i zaliczeń w elektronicznym systemie USOS (zwany w PWSTE w Jarosławiu „Wirtualną Uczelnią” lub e-dziekanatem). Zaliczenie przedmiotu stwierdza się wpisem do protokołu zaliczenia przedmiotu sporządzanego w postaci wydruku danych elektronicznych oraz w karcie okresowych osiągnięć studenta sporządzanej w postaci wydruków danych z systemów teleinformatycznych.

Opracowany na ocenianym kierunku system osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia jest wdrażany od bieżącego roku akademickiego (2012/2013). Realizowany program jest nowoczesny i atrakcyjny ze względu na treści kształcenia; w nowatorski sposób łączy cechy profilu zawodowego z potrzebą wykształcenia u studentów określonych umiejętności praktycznych i teoretycznych; przedmioty, ich wymiar godzinowy oraz forma realizacji zostały dobrane bardzo starannie; osiągnięciu efektów kształcenia sprzyja zróżnicowanie form realizacji zajęć; koncepcja dydaktyki na ocenianym kierunku zakłada rozbudowaną ofertę ćwiczeń oraz seminariów; do formy zajęć dopasowane są sposoby egzekwowania wiedzy, sprawdzania poziomu umiejętności i weryfikowania kompetencji. Sposoby weryfikacji zakładanych efektów kształcenia znajdują się we wszystkich opisach przedmiotów. Wśród metod oceniania efektów znajdują się m.in.: egzamin pisemny, egzamin ustny, kolokwium pisemne, ocena pracy zaliczeniowej, dyskusja w trakcie zajęć, sprawdzenie umiejętności zaplanowania etapów badania i prezentacji ustnej. Ostateczną weryfikacją umiejętności jest przygotowanie pracy dyplomowej, złożenie egzaminu dyplomowego, wreszcie – powodzenie absolwentów na rynku pracy lub kontynuacja kształcenia na studiach

wyższego stopnia (z danych, którymi dysponują Władze Ocenianego kierunku wynika, że absolwenci „europeistyki” w przeważającym stopniu kontynuują studia w szkołach wyższych m.in. Rzeszowa, Lublina, Krakowa, Kielc.

Podczas programowej oceny jakości kształcenia na kierunku „europeistyka” poddano oglądowi dokumentację dotyczącą weryfikacji oceny/efektów kształcenia (protokoły egzaminacyjne, karty okresowych osiągnięć studenta, dyplomy wraz z suplementami), która jest przechowywana w teczkach studentów (absolwentów), i jest sporządzana zgodnie z obowiązującymi przepisami rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie dokumentacji przebiegu studiów z dnia 14 września 2011 r. (Dz. U. Nr 201, poz. 1188) oraz rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 19 grudnia 2008 r. w sprawie rodzajów tytułów zawodowych nadawanych absolwentom studiów i wzorów dyplomów oraz świadectw wydawanych przez uczelnie (Dz. U. Nr 11 z 2009 r., poz. 61).

Akta osobowe studentów przechowywane są zgodnie z § 4 ust. 2 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 września 2011 r. w sprawie dokumentacji przebiegu studiów (Dz. U. Nr 201, poz. 1188).

Warunki i zasady dyplomowania zawarte są w Regulaminie Studiów. W Instytucie Stosunków Międzynarodowych została powołana Komisja ds. Kontroli Jakości Prac Dyplomowych. Do zadań tej komisji należy ocena zgodności tematyki prac dyplomowych z obszarami kształcenia na kierunku Europeistyka. Tematyka prac dyplomowych proponowana przez nauczycieli akademickich jest zatwierdzana przez Radę Instytutu. Szczegółowe wytyczne obowiązujące przy pisaniu pracy dyplomowej, wzór strony tytułowej zakres tematyczny, harmonogram działań związanych z dyplomowaniem są przedstawiane studentom i zamieszczone na stronie internetowej Instytutu Stosunków Międzynarodowych. Promotorami i recenzentami są pracownicy posiadający stopień doktora habilitowanego lub doktora.

Jeśli chodzi o zasady dyplomowania studentów to dotyczą one w szczególności: wyboru opiekuna pracy dyplomowej; wyboru, zgłaszania i zatwierdzania tematów prac dyplomowych; przebiegu egzaminu dyplomowego. Warunkiem dopuszczenia studenta do egzaminu dyplomowego jest zaliczenie wszystkich przedmiotów, zdanie wszystkich egzaminów oraz zaliczenie praktyk studenckich przewidzianych w planie studiów, a jeżeli plan studiów i program kształcenia przewiduje przygotowanie pracy dyplomowej – uzyskanie oceny pozytywnej z pracy dyplomowej. Temat pracy dyplomowej ustalany jest wspólnie przez opiekuna i studenta. Organizacja zasad dyplomowania przebiega bez zastrzeżeń,

stwarza bardzo dobre warunki pracy zarówno promotorom jak i studentom. Prace dyplomowe nie mają uchybień metodologicznych. Recenzje (promotorów oraz recenzentów) są redagowane poprawnie i wyczerpująco, oceny prac oraz oceny za odpowiedzi na pytania egzaminacyjne są zróżnicowane. Wybrane losowo prace dyplomowe nie są zawyżone. Należy również zaznaczyć, że poprawny jest skład komisji egzaminacyjnej, jasne reguły liczenia ocen (0,5 ze średniej ze studiów, po 0,25 za pracę dyplomową i za egzamin). Na egzaminie zadawane były 3 pytania, nie ograniczające się do tematyki pracy.

Poddane oglądowi wybrane karty okresowych osiągnięć studenta oraz protokoły zaliczenia przedmiotu pozwoliły jednoznacznie stwierdzić, iż dokumenty te są sporządzane zgodnie wymogami rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 września 2011 r. w sprawie dokumentacji przebiegu studiów (Dz. U. Nr 201, poz. 1188).

W wybranych losowo teczkach absolwentów znajdują się wymagane dokumenty związane ze złożeniem egzaminu dyplomowego (protokoły egzaminu dyplomowego, recenzje pracy dyplomowej, prace dyplomowe). Analiza dyplomów i suplementów oraz protokołów egzaminu dyplomowego wykazała, że sporządzane są one poprawnie.

Analiza wybranych protokołów z egzaminów licencjackich w latach 2010 – 2012 prowadzi do jednoznacznego wniosku: przestrzegane są procedury egzaminu dyplomowego I stopnia (powoływanie komisji egzaminacyjnej, skład komisji, liczba pytań, zasada liczenia oceny końcowej), zróżnicowane są oceny odpowiedzi na pytania egzaminacyjne i zróżnicowane są oceny końcowe (ostateczny wynik studiów).

Wprowadzany w bieżącym roku akademickim system oceny efektów kształcenia jest dostępny dla studentów. Można zapoznać się z nim na stronie internetowej Instytutu Stosunków Międzynarodowych PWSTE w Jarosławiu, natomiast w wersji papierowej jest udostępniony w sekretariacie Instytutu. Ponadto - na pierwszych zajęciach dydaktycznych, prowadzący omawiają sylabusy, co oznacza również przedstawienie studentom systemu weryfikacji efektów kształcenia (potwierdzili to studenci podczas rozmowy z członkami Zespołu Oceniającego).

W Instytucie nie prowadzi się kształcenia na odległość. Ponadto nie monitoruje się problemu odsiewu studentów. Niesystematyczne obserwacje pracowników wskazują na różne natężenie oraz na różne przyczyny odsiewu studentów na poszczególnych formach i stopniach kształcenia. Generalnie, około 3% zrekrutowanych nie podejmuje studiów (odbierają tylko legitymacje by skorzystać z przywilejów studenckich). Odsiew studentów ze względu na brak postępów (osiągane oceny) szacuje się na 10 – 12%, przy czym jest on zdecydowanie wyższy na studiach niestacjonarnych. Rejestruje się również opóźnienia w przystępowaniu do

egzaminów dyplomowych, ale brakuje nawet szacunkowych danych określających skalę tego zjawiska.

Załącznik nr 4 Ocena losowo wybranych prac etapowych oraz dyplomowych

Generalizując wnioski wynikające z wieloaspektowej oceny procesu dyplomowania należy uznać, że jest on zgodny z wymogami właściwymi dla obszaru nauk społecznych i obszaru nauk humanistycznych. Warto jednak, przy wyborze tematów prac dyplomowych, w większym zakresie uwzględniać istotę nie tylko kierunku studiów ale również wybranej specjalności.

4) jednostka monitoruje kariery absolwentów na rynku pracy, a uzyskane wyniki wykorzystuje w celu doskonalenia jakości procesu kształcenia.

Uczelnia monitoruje kariery swych absolwentów na rynku pracy. Biuro Karier pozyskuje od absolwentów zgodę na przeprowadzenie ankiety, która wysyłana jest za pośrednictwem poczty elektronicznej po zakończeniu studiów. Ankieta przeprowadzana jest w dwóch etapach. Etap I to badanie ankietowe mające na celu określenie planów edukacyjnych i zawodowych absolwentów w dniu ukończenia studiów natomiast etap II to badanie ankietowe on-line służące określeniu sytuacji, w jakiej znajdują się absolwenci na rynku pracy w kilka miesięcy po ukończeniu studiów.

PWSTE w Jarosławiu opracowuje na własny użytek szczegółowy raport dla danego kierunku oraz zestawienie informacji o branżach w jakich znaleźli zatrudnienie badani absolwenci. Opracowane wyniki umożliwiają pozyskanie cennych informacji o rynku pracy oraz o umiejętnościach, które byłyby pożądane przez pracodawców.

Załącznik nr 4 Ocena losowo wybranych prac etapowych oraz dyplomowych

Ocena końcowa 2 kryterium ogólnego: w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Występuje pełna zgodność celów oraz specyficznych i szczegółowych efektów kształcenia z KRK dla Szkolnictwa Wyższego. Dobrze wpisują się one w koncepcję rozwoju kierunku oraz w misję Uczelni. Są one w pełni dostępne i obligatoryjnie zapoznaje się studentów z zakładanymi efektami kształcenia. Przyjęte sylwetki absolwenta w kształceniu przebiegającym według ustępujących programów kształcenia są zgodne ze strukturą

kwalifikacji absolwenta europeistyka pierwszego stopnia, które są zawarte w standardach kształcenia.

2) Opis efektów kształcenia sporządzony według KRK jest zrozumiały, jasny i poddający się operacjonalizacji. Sylwetki absolwentów studiów pierwszego stopnia zawierają podstawowe elementy struktury kwalifikacji absolwenta, o których mówią standardy kształcenia dla kierunku europeistyka.

3) System weryfikacji efektów kształcenia opracowany według KRK jest spójny, zobiektywizowany i wystandaryzowany. System ten jest powszechnie dostępny. Uznaje się, że program gwarantuje uzyskanie efektów kształcenia.

4) Instytut śledzi losy absolwentów oraz wykorzystuje uzyskane wyniki w celu doskonalenia jakości procesu kształcenia. Na uwagę zasługuje fakt, że Instytut Stosunków Międzynarodowych PWSTE w Jarosławiu prowadzi zestawienie losów absolwentów z dokładnym opisem ich miejsca pracy i rozwoju kariery zawodowej. Z udostępnionej Zespołowi Oceniającemu tabeli wynika, że część absolwentów pracuje w zawodzie zgodnym z uzyskanym wykształceniem.

3. Program studiów umożliwia osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

1) Realizowany program kształcenia umożliwia studentom osiągnięcie każdego z zakładanych celów i efektów kształcenia oraz uzyskanie zakładanej struktury kwalifikacji absolwenta,

Program kształcenia na kierunku „europeistyka” obejmuje opis zakładanych efektów kształcenia oraz programy studiów opisujące proces kształcenia, prowadzący do uzyskania zakładanych efektów kształcenia. Programy studiów oraz stosowany system ECTS w Instytucie Stosunków Międzynarodowych PWSTE w Jarosławiu mieszczą się i respektują wymogi określone w dwóch aktach normatywnych: 1) Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 września 2011 w sprawie warunków i trybu przenoszenia zajęć zaliczanych przez studenta; 2) Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia. Na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych student zdobywa łącznie 180 punktów ECTS, z czego 50% punktów uzyskuje w skutek wyboru modułu kształcenia. Liczba punktów ECTS przewidziana planem studiów w roku akademickim wynosi nie mniej niż 60. Na kierunku Europeistyka w PWSTE w Jarosławiu kształcenie odbywa się w następujących modułach:

- Administracja Europejska;
- Obsługa Ruchu Granicznego;

Kształcenie na ocenianym kierunku odbywa się bez zastrzeżeń i zgodnie z planem.

Kierunkowe efekty kształcenia studentów, sformułowane w oparciu o KRK, dobrze mieszczą się w zakładanych efektach dla ogólnoakademickiego profilu oraz uwzględniają różnicę w poziomach studiów. Ich opis jest wyczerpujący, spójny, ma przejrzystą strukturę i jest dostosowany do możliwości poznawczych studentów. Kierunkowe efekty kształcenia stanowią bardzo dobre podstawy dla doboru treści oraz form kształcenia.

Studia stacjonarne i niestacjonarne pierwszego stopnia na ocenianym kierunku trwają 6 semestrów i kończą się uzyskaniem tytułu licencjata. Na realizację zajęć dydaktycznych przeznaczono 1815 godzin łącznie, do tej liczby należy dodać ok. 160 godzin praktyk zawodowych (4 punkty ECTS), które są odbywane poza Uczelnią. W przypadku studiów niestacjonarnych liczba godzin zajęć dydaktycznych jest odpowiednio mniejsza (wynosi 1323 godzin).

Moduły kształcenia na kierunku Europeistyka wraz z przyporządkowanymi do nich przedmiotami i punktami ECTS							
Moduł (do wyboru) Administracja Europejska							
Lp.	Forma zaliczenia przedmiotu	Przedmiot	Łączna liczba godzin	Wykład	Ćwiczenia	Laboratoria	Liczba pkt ECTS
1	E	Urzędnik w Unii Europejskiej	30	15	15		4
2	E	Prawo administracyjne	30	15	15		4
4	z.o.	Samorząd terytorialny w państwach członkowskich UE	45	15	30		4
6	z.o.	Etyka w życiu publicznym	30		30		3
7	z.o.	Finanse	45	30	15		4

		samorządu terytorialnego					
8	E	Polityka strukturalna i spójności Wspólnot Europejskich	45	30	15		5
9	E	Europejska współpraca regionalna i transgraniczna	45	15	30		5
10	z.o.	Programy pomocowe Unii Europejskiej w Polsce	45	15	30		4
11	z.o.	Zamówienia publiczne w prawie europejskim	30	15	15		3
12	z.o	Dyplomacja i negocjacje międzynarodowe	30	15	15		3
12	z.o	Zarządzanie projektem europejskim	60	30	30		6
13	z.o	Europejski model społeczny	45	30	15		4
		Razem Moduł Administracja Europejska	480	225	255		49
Moduł (do wyboru) Obsługa Ruchu Granicznego							
1	z.o.	Transakcja w handlu zagranicznym	30	15	15		3
2	E	Prawo celne	30	30			4

3	z.o.	Postępowanie celne	30		30		3
4	E	Polityka handlowo - celna	45	30	15		5
5	E.	Międzynarodowe stosunki gospodarcze	30	30			3
6	z.o.	Transport międzynarodowy i spedycja	30	15	15		3
7	z.o.	Gospodarcze procedury celne	45		15	30	5
8	E.	Obrót towarowy w ujęciu celnym , podatkowym i statystycznym	60	30		30	6
9	z.o.	Podatki w obrocie towarami	30		30		3
10	z.o.	Graniczny ruch osobowy	45		30	15	4
11	z.o.	Graniczna kontrola towarów	30		30		3
12	z.o.	Refundacje wywozowe	30	15	15		3
13	z.o.	Procedury graniczne	15		15		2
1. 13	z.o.	Etyka pracy w obsłudze i kontroli celnej	30		30		2
Razem			480	165	240	75	49
Moduł Obsługa Ruchu Granicznego							

Zespół Oceniający zwrócił uwagę na prawidłowo określone udziały poszczególnych modułów w ogólnym procesie kształcenia (operuje się tutaj liczbą punktów ECTS, która

określa nakład pracy studenta). W obrębie kategorii zajęć z zakresu nauk podstawowych plan studiów jest elastyczny i umożliwia studentowi wybór modułów kształcenia, co pozostaje w zgodzie z jednym z podstawowych celów reformy programu studiów, jakim jest dostosowanie kształcenia do oczekiwań studentów oraz rozwijanie ich samodzielności i kreatywnego myślenia. Z merytorycznego punktu widzenia moduły tematyczne idą w kierunku kształtowania umiejętności oddziaływania/modyfikowania/formowania zjawisk i życia społecznego. Program kształcenia na kierunku „europeistyka” wykazuje dużą spójność programów studiów (stacjonarnych, niestacjonarnych) z zakładanymi efektami kształcenia. Tę spójność uzyskano poprzez opracowanie podstawy programowej, którą w odpowiednio zmodyfikowanych wariantach dostosowano do poziomu i form kształcenia. Realizowany program kształcenia umożliwia studentom osiągnięcie każdego z zakładanych celów i efektów kształcenia oraz uzyskanie zakładanej struktury kwalifikacji absolwenta. Zakładane efekty kształcenia, treści programowe, formy zajęć oraz stosowane metody dydaktyczne tworzą spójną całość. W obrębie każdego modułu na poziomie każdego roku kształcenia przewiduje się jeden egzamin, a pozostałe przedmioty kończą się zaliczeniem z oceną, co jest zasadne merytorycznie

Program kształcenia wdrażany od roku akademickiego 2012/2013 daje możliwości indywidualizacji procesu kształcenia. Umożliwia ją również Regulamin Studiów PWSTE w Jarosławiu, który przewiduje indywidualną organizację studiów oraz indywidualny tok studiów. Indywidualizacji procesu kształcenia sprzyja również możliwości realizacji części programu studiów w ramach innej uczelni (MOST) lub uczelni zagranicznej (ERASMUS). Studenci kierunku Europeistyka w latach 2009-2013 studiowali poza granicami kraju – w University of Algarve (Faro) oraz w w University Fernando Pessoa (Porto) w Portugalii, w Technische Universität Chemnitz w Niemczech oraz na Politechnice w Cartagenie w Hiszpanii.

Zakładane cele i efekty kształcenia w PWSTE w Jarosławiu na kierunku „europeistyka” są ściśle związane z misją i strategią Uczelni oraz z istotą europeistyki. Program kształcenia, w tym wybierane przez studentów ścieżki kształcenia pozwalają na osiąganie zakładanych celów i efektów kształcenia. Zakładane efekty kształcenia oraz programy studiów respektują zasadę dostosowania do możliwości poznawczych mniej zdolnych studentów. Zarazem stwarzają one szanse dla wybitnie zdolnych studentów, którzy z pomocą opiekuna naukowego (ITS) lub też za zgodą dyrektora Instytutu (IOS) mogą kształtować własny projekt kształcenia wraz z terminem i warunkami uzyskania zaliczenia wybranych modułów.

Studenci niepełnosprawni mają zapewnioną odpowiednią pomoc i wsparcie w procesie kształcenia, dba się również o dostosowanie form sprawdzania osiągniętych efektów kształcenia do rodzaju niepełnosprawności. Kształcenie na kierunku Europeistyka obejmuje – zgodnie ze standardami - przedmioty kształcenia ogólnego, przedmioty fakultatywne oraz praktyki. Program studiów oferowany przez Uczelnię oraz formy zajęć są dostosowane do ich specyfiki oraz treści kształcenia a liczba punktów ECTS odpowiada nakładowi pracy jaki studenci muszą włożyć, aby dany przedmiot zaliczyć z pozytywnym wynikiem.

Biuro Karier oferuje studentom bogatą listę instytucji, ale mają oni również możliwość realizacji praktyk w innych jednostkach, które odpowiadają ich specjalizacji czy tematowi ich pracy dyplomowej. Studenci wiedzą o możliwości indywidualizacji studiów poprzez Indywidualną Organizację Studiów czy Indywidualny Plan Studiów. Do tej pory z tej formy kształcenia korzystała jedna osoba (niepełnosprawna). Ważnym elementem służącym osiągnięciu zakładanych efektów kształcenia na ocenianym kierunku studiów są praktyki. Zasady odbywania praktyk reguluje szczegółowo

Regulamin Praktyk Studenckich PWSTE w Jarosławiu z dn. 24 stycznia 2011 roku (w oparciu o obecnie funkcjonującą ustawę z dnia 27 lipca 2005 roku Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164 poz. 1365 z późn. zm)).

W trakcie realizacji praktyk, student ma obowiązek szczegółowego uzupełniania dzienniczka praktyk. Wyznaczony opiekun praktyk w zakładzie pracy na koniec praktyk wystawia studentowi ogólną ocenę i opinię wpisaną do dzienniczka praktyk. Student zgłasza się do Działu Praktyk Studenckich PWSTE w Jarosławiu, gdzie zdaje sprawozdanie z odbytej praktyki i uzyskuje zaliczenie z oceną do indeksu. Podstawą jakości praktyk studenckich jest przede wszystkim miejsce, w którym student odbywa praktykę (Izba Celna w Przemyślu, Oddział Celny w Jarosławiu; Bieszczadzki Oddział Straży Granicznej w Przemyślu; Organizacja pozarządowa Fundacja „Integracja”; Organizacja pozarządowa Bieszczadzkie Forum Europejskie; Urząd Marszałkowski w Rzeszowie; Starostwa powiatowe regionu (np. Jarosław, Lesko, Lubaczów, Łańcut, Przeworsk); urzędy miasta i gminy regionu (np. Jarosław, Sieniawa, Przeworsk, Przemyśl, Dynów, Wiązownica, Zarzecze, Lubaczów, Radymno, Pruchnik). Władze ocenianego kierunku zwracają szczególną uwagę na to, czy instytucja spełnia wszystkie wymagania zawarte w umowie.

Prowadzone są kontrole praktyk przez pracownika Działu Praktyk. Studenci studiów niestacjonarnych zgodnie z regulaminem mogą być zwolnieni z odbywania praktyki zawodowej. Studenci, którzy rozpoczęli naukę w roku akademickim 2012/2013 będą odbywać praktykę według nowych zasad zapisanych w Zarządzeniu nr 25/2013 Rektora

PWSTE w sprawie organizacji praktyk zawodowych na danym kierunku studiów, poziomie i profilach kształcenia.

2) Zakładane efekty kształcenia, treści programowe, formy zajęć oraz stosowane metody dydaktyczne tworzą spójną całość.

Program kształcenia na kierunku „europeistyka” wykazuje dużą spójność programów studiów (I stopień - stacjonarnych, niestacjonarnych) z zakładanymi efektami kształcenia. Tę spójność uzyskano poprzez opracowanie podstawy programowej, którą w odpowiednio zmodyfikowanych wariantach dostosowano do poziomu i form kształcenia. Realizowany program kształcenia umożliwia studentom osiągnięcie każdego z zakładanych celów i efektów kształcenia oraz uzyskanie zakładanej struktury kwalifikacji absolwenta. Zakładane efekty kształcenia, treści programowe, formy zajęć oraz stosowane metody dydaktyczne tworzą spójną całość. W obrębie każdego modułu na poziomie każdego roku kształcenia przewiduje się jeden egzamin, a pozostałe przedmioty kończą się zaliczeniem z oceną, co jest zasadne merytorycznie.

Ocena końcowa 3 kryterium ogólnego: w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Program studiów umożliwia osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia. Układ i czas realizacji modułów nie budzą zastrzeżeń. Właściwie oszacowany nakład pracy studenta, stwarza możliwości indywidualizacji kształcenia, a i formy zajęć dostosowane są do zakładanych efektów kształcenia.

2) Do zakładanych efektów kształcenia Dostosowane są także treści programowe. Właściwe są proporcje form dydaktycznych (wykłady/ćwiczenia) zarówno w obowiązkowych, jak i fakultatywnych modułach kształcenia.

4. Liczba i jakość kadry dydaktycznej a możliwość zagwarantowania realizacji celów edukacyjnych programu studiów

1) Liczba pracowników naukowo-dydaktycznych i struktura ich kwalifikacji umożliwiają osiągnięcie założonych celów kształcenia i efektów realizacji danego programu.

Zgodnie z danymi zgłoszonymi przez uczelnię (Załączniki dotyczące pracowników naukowo-dydaktycznych, w tym zaliczanych do minimum kadrowego na kierunku „europeistyka”) na ocenianym kierunku pracuje 28 osób (w tym 10 zaliczanych do minimum kadrowego; zgodnie w aktualnie obowiązującymi wymogami formalnymi Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego). Na kierunku „europeistyka” prowadzą zajęcia politolodzy, socjologowie, historycy, ekonomiści, geograf, filozof, pedagog. Zespół Oceniający po weryfikacji dokumentów przedstawionych przez Uczelnię, zaliczył

wszystkie przedstawione przez Uczelnię Osoby do minimum kadrowego. Należy zaznaczyć, że pracownicy naukowo-dydaktyczni zaliczani do minimum kadrowego na kierunku „europeistyka”, studia I stopnia w Instytucie Stosunków Międzynarodowych PWSTE im. ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu spełniają wymogi „jakościowe” – dorobek naukowy uzasadnia powierzenie im prowadzenia zajęć dydaktycznych z tych przedmiotów. Wszyscy pozostali pracownicy nie wchodzący do minimum kadrowego, którzy prowadzą zajęcia na kierunku „europeistyka” posiadają stosowne kwalifikacje formalne (wykształcenie, zawód) i naukowe (dorobek publikacyjny) do prowadzenia powierzonych im zajęć. Lista publikacji każdej osoby liczy po kilkanaście pozycji, a w przypadku „praktyków” – kilkanaście kompetencji szczegółowych wynikających z pracy zawodowej. Uczelnia posiada na tym etapie oceny właściwie skonstruowane minimum kadrowe. Biorąc również pod uwagę osoby spoza minimum kadrowego prowadzące zajęcia dydaktyczne, pozwala na stwierdzenie, że ogólna struktura kwalifikacji osób prowadzących zajęcia dydaktyczne na I stopniu studiów pozwala na osiągnięcie zakładanych celów i efektów kształcenia.

Załącznik nr 5 Nauczyciele akademicy realizujący zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku studiów, w tym stanowiący minimum kadrowe. Cz. I. Nauczyciele akademicy stanowiący minimum kadrowe. Cz. II. Pozostali nauczyciele akademicy.

- 2) dorobek naukowy i kwalifikacje dydaktyczne kadry, zwłaszcza tworzącej minimum kadrowe, są adekwatne do realizowanego programu i zakładanych efektów kształcenia; na kierunkach o profilu praktycznym w procesie kształcenia uczestniczą nauczyciele z doświadczeniem praktycznym, związanym z danym kierunkiem studiów,**

Reprezentowane przez osoby wchodzące w skład minimum kadrowego dziedziny/dyscypliny zostały określone na podstawie dokumentów potwierdzających ich wykształcenie (akt nadania tytułu naukowego profesora, stopnia naukowego doktora habilitowanego, stopnia naukowego doktora, a także zaświadczeń).

W aktach osobowych znajdują się dokumenty potwierdzające uzyskanie deklarowanych tytułów i stopni naukowych. Wszystkie powyższe osoby spełniają warunki określone w § 14 pkt. 1 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dn. 5 października 2011 roku w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i

poziomie kształcenia (Dz. U. Nr 243, poz. 1445 z późn. zm.). Każdej ze zgłoszonych do minimum kadrowego osób na bieżący rok akademicki zaplanowano zajęcia dydaktyczne prowadzone na kierunku studiów i poziomie kształcenia w wymiarze przewidzianym § 13 ust. 3 ww. rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa.

Wszystkie te osoby spełniają również warunek ujęty w art. 112a ust. 3 i art. 9 a ust. 1 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r. poz. 572 z późn. zm.). Oświadczenia o zaliczeniu do minimum kadrowego ocenianego kierunku zostały złożone przed rozpoczęciem roku akademickiego, nie później niż do dnia 30 czerwca roku poprzedzającego rok akademicki. Żaden ze zgłoszonych do minimum kadrowego nauczycieli akademickich nie przekroczył limitu minimów kadrowych określonego w art. 112a ust. 1 – 2 ww. Ustawy. Zgodnie z art. 119 ust. 1. pkt 3 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, akty mianowania i umowy o pracę zawierają informację, że Uczelnia jest podstawowym lub dodatkowym miejscem pracy w rozumieniu ww. ustawy.

Po dokonanej analizie pod względem formalnym akt osób, które wchodzi w skład minimum kadrowego na kierunku „europeistyka”, należy uznać, iż zostały spełnione warunki określone w **§ 14 ust. 1** rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. Nr 243, poz. 1445, z późn. zm.) – *minimum kadrowe dla studiów pierwszego stopnia na określonym kierunku studiów stanowi co najmniej trzech samodzielnych nauczycieli akademickich oraz co najmniej sześciu nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora*.

Stosunek liczby nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe do liczby studentów kierunku spełnia wymagania § 17 ust. 1 pkt. 3 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. Nr 243, poz. 1445) wynosi 1:15,9 przy wymaganym 1:160.

Liczba pracowników naukowo-dydaktycznych jak i struktura kwalifikacji osób prowadzących zajęcia dydaktyczne umożliwia osiągnięcie zakładanych celów i efektów kształcenia. Wszyscy nauczyciele akademicy tworzący minimum posiadają dorobek w obszarze wiedzy odpowiadającym obszarom kształcenia wskazanego dla tego kierunku studiów, w zakresie dyscyplin, do których odnoszą się efekty kształcenia dla kierunku „europeistyka”.

Merytoryczne kwalifikacje kadry nie budzą zastrzeżeń. Obsada zajęć jest prawidłowa, zgodna z dorobkiem naukowym nauczycieli akademickich. W programie zajęć uwzględnione są zarówno „stare” standardy jak i „nowe” Krajowe Ramy Kształcenia, prezentacja programów jest staranna, zapewnia wymaganą jakość kształcenia. Dorobek pracowników zaliczanych do minimum kadrowego jest obszerny i wartościowy. Nie ma pracowników bez publikacji. Prowadzone są praktyki terenowe stwarzają możliwości aplikacji wiedzy akademickiej, kontaktu ze środowiskiem społecznym, rozeznania na rynku pracy. Zespół Oceniający po zapoznaniu się z dokumentami osobowymi, programami, planami, obsadą zajęć oraz po przeprowadzeniu w czasie wizytacji rozmów z kadrą nauczającą potwierdza zgodność tematyki zajęć prowadzonych na kierunku „europeistyka” i zakładanych efektów kształcenia z dorobkiem naukowym i kwalifikacjami nauczycieli akademickich.

Jednoznaczna ocena spełnienia wymagań dotyczących minimum kadrowego dla ocenianego kierunku, poziomu i profilu studiów.

Biorąc pod uwagę względy merytoryczne, należy stwierdzić, iż Uczelnia prowadząca kierunek studiów „europeistyka” w pełni spełnia wymogi dotyczące minimum kadrowego na wizytowanym kierunku. Do minimum kadrowego zaliczono 3 samodzielnych nauczycieli akademickich i 7 doktorów.

- **Ogólna ocena hospitowanych zajęć dydaktycznych (Załącznik nr 6 - Informacja o hospitowanych zajęciach i ich ocena;)**

Ze względu na małą liczbę studentów, zajęć w wyznaczonym terminie wizytacji nie było zbyt wiele. Stąd też w ramach hospitacji oceniono prowadzone zajęcia tylko z przedmiotu: Transport międzynarodowy i spedycja: Temat zajęć: Refundacje wywozowe - ćwiczenia. Zespół Oceniający prowadzone zajęcia ocenił bardzo pozytywnie, a nawet wzorcowo. Osobę, która prowadziła zajęcia charakteryzuje otwartość i życzliwość dla słuchaczy, kultura osobista i prezentowana bogata wiedza, którą przekazują w sposób bardzo czytelny i kompetentny.

3) jednostka prowadzi politykę kadrową sprzyjającą podnoszeniu kwalifikacji i zapewnia pracownikom warunki rozwoju naukowego i dydaktycznego, w tym także przez wymianę z uczelniami i jednostkami naukowo-badawczymi w kraju i za granicą.

Polityka kadrowa prowadzona w ramach kierunku jest zgodna ze strukturą zatrudnienia w Instytucie Stosunków Międzynarodowych PWSET w Jarosławiu. Od utworzenia w 2008 roku 6 pracowników uzyskało stopień doktora w tym 2 – zatrudnionych na pierwszym etacie w PWSET w Jarosławiu. Zgodnie z polityką kadrową

Uczelni w Instytucie Stosunków Międzynarodowych zatrudnieni są adiunkci ze stopniem doktora habilitowanego lub doktora. Z rozmów z władzami i pracownikami ocenianego kierunku wynika, że istnieją sprzyjające warunki do osiągania awansów naukowych.

Zespół Oceniający stwierdził, że jednostka podejmuje działania mające na celu podnoszenie kwalifikacji oraz zapewnia rozwój naukowy i doskonalenie umiejętności dydaktycznych. Stworzono program badań złożony z tematów zgłoszonych przez pracowników naukowo dydaktycznych jednostki stanowiących minimum kadrowe.

Ocena końcowa 4 kryterium ogólnego: w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

- 1) Nauczyciele akademicy prowadzący zajęcia na kierunku „europeistyka” posiadają kwalifikacje naukowe i dydaktyczne umożliwiające osiąganie zakładanych efektów kształcenia.
- 2) Wszyscy spośród 10 zgłoszonych do minimum kadrowego nauczycieli akademickich spełniają wymagania dotyczące minimum kadrowego dla studiów I stopnia.
- 3) Władze Instytutu oraz Uczelni prowadzą właściwą politykę doboru i oceny kadr, której efektem jest merytoryczna i dydaktyczna jakość prowadzonych zajęć oraz awanse na kolejne stopnie naukowe.

5. Infrastruktura dydaktyczna i naukowa, którą dysponuje jednostka a możliwość realizacji zakładanych efektów kształcenia oraz prowadzonych badań naukowych

Uczelnia zapewnia bazę materialną, niezbędną do osiągnięcia końcowych efektów kształcenia na ocenianym kierunku studiów, a także uwzględniająca potrzeby osób niepełnosprawnych.

Państwowa Wyższa Szkoła Techniczno-Ekonomiczna im. ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu posiada bardzo dobrą bazę lokalową. Całkowita powierzchnia użytkowa budynków wynosi 20085,51 m². Uczelnia dysponuje 21 salami dydaktycznymi, 38 salami ćwiczeniowymi, 13 pracowniami komputerowymi, salą multimedialną, 14 salami laboratoryjnymi i 3 pracowniami umiejętności. Ponadto Uczelnia posiada halę sportową, Centrum Rekreacyjno – Rehabilitacyjne, bardzo duży budynek biblioteki oraz 2 akademiki „Domy Studenckie”. Instytut Stosunków Międzynarodowych dysponuje trzema budynkami przy ul. Pruchnickiej w Jarosławiu, które tworzą swoisty kampus dydaktyczny. Baza

lokalowa Instytutu obejmuje 1269 m². Sale wykładowe i ćwiczeniowe są wyposażone w sprzęt multimedialny, nowoczesne tablice interaktywne, W salach komputerowych jest 45 miejsc przy komputerach. Studenci mają dostęp do Internetu poza godzinami zajęć.

Uczelnia posiada nowoczesną bibliotekę wyposażoną w 42 364 woluminów. Księgozbiór jest stale aktualizowany i dostosowywany do kierunków studiów. Księgozbiór do kierunku „europeistyka” liczy 504 woluminów, ponadto w prenumeracie jest 15 tytułów czasopism dla kierunku „europeistyka”. Studenci dobrze oceniają bazę dydaktyczną Uczelni. Sale wykładowe są przestrzenne i odpowiednio oświetlone, pracownie są wyposażone w sprzęt komputerowy oraz w sprzęt multimedialny. Na terenie całej Uczelni istnieje możliwość dostępu do Internetu oraz komputerów. Studenci uważają księgozbiór Biblioteki i Czytelni za wystarczający, zaznaczyli również, że jest on konsekwentnie powiększany. Studenci zaznaczyli, iż mają dobry dostęp do literatury fachowej i czasopism branżowych. Katalog Biblioteki jest w pełni skomputeryzowany. Baza dydaktyczna Uczelni jest komfortowa: przestrzenne i jasne sale wykładowe, pracownie i laboratoria specjalistyczne są doskonale wyposażone w sprzęt komputerowy czynny i sprawny. Studenci mają stały dostęp do Internetu, księgozbiór jest dostępny także przez Internet. Zespół nie stwierdza żadnych braków w tym zakresie. Jeśli chodzi o bazę dydaktyczną Uczelnia zapewnia kształcenie na najwyższym poziomie w najlepszych - z możliwych - warunkach.

Również wiele materiałów dydaktycznych dostępnych jest dla studentów w formie elektronicznej. Infrastruktura budynków Uczelni, w których odbywa się większość zajęć dostosowana jest do potrzeb studentów z niepełnosprawnościami ruchowymi – znajdują się w nim windy oraz podjazdy, również odpowiednio wyposażone są toalety.

Ocena końcowa 5 kryterium ogólnego: Wyróżniająca

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

Wysoko należy ocenić spójność planowanego rozwoju kierunku „europeistyka” z rozwojem infrastruktury, w której prowadzone jest kształcenie na tym kierunku. Wyposażenie techniczne, informatyczne i sprzętowe sytuuje jednostkę w gronie liderów w całym kraju.

6. Badania naukowe prowadzone przez jednostkę w zakresie obszaru/obszarów kształcenia, do którego został przyporządkowany oceniany kierunek studiów

Rezultaty prowadzonych badań naukowych są wykorzystywane w procesie kształcenia; na kierunkach o profilu ogólnoakademickim jednostka stwarza studentom możliwość uczestnictwa w badaniach naukowych oraz zdobycia wiedzy i umiejętności przydatnych w pracy naukowo-badawczej.

W Instytucie pomimo, że istnieją tylko studia I stopnia prowadzone są badania naukowe. W zasadzie badania skupiają się na redagowaniu Zeszytów Naukowych PWSTE w Jarosławiu „Europeistyka. Wokół współczesnych wyzwań Europy”, wydawanie monografii, oraz organizacji konferencji i sympozjów naukowych. Ponadto pracownicy Instytutu prowadzą badania naukowe, które odzwierciedlają ich indywidualne zainteresowania. Prowadzone w jednostce badania mają wpływ na realizowany proces dydaktyczny, kształtowanie programu kształcenia i indywidualizację nauczania, świadczą o tym aktualizowane sylabusy przedmiotów uwzględniające publikacje autorów pracujących na wizytowanym kierunku. Instytut w ramach badań naukowych bardzo prężnie współpracuje z ośrodkami akademickimi poza granicami Polski (Lwów, Drohobyczów (Ukraina), Presov, Bratysława (Słowacja). Pokłosiem tej współpracy są liczne publikacje naukowe. Ponadto pracownicy Instytutu współpracują z podmiotami zewnętrznymi, które są partnerami wspólnie organizowanych spotkań i konferencji naukowych.

Zgodnie z opinią studentów wyrażoną podczas spotkania z Zespołem Oceniającym Uczelnia stwarza odpowiednie możliwości w zakresie uczestnictwa w pracach badawczych. W trakcie wizytacji zostały przedstawione publikacje, którymi autorami byli studenci. Studenci – najczęściej członkowie kół naukowych, są angażowani i zapraszani do badań prowadzonych przez pracowników, biorą udział w licznych konferencjach i warsztatach, organizują konferencje tematyczne oraz spotkania z przedstawicielami Parlamentu Europejskiego, Sejmu RP i organów samorządowych. Pracownicy zwiększają świadomość studentów, w jaki sposób powinno realizować się projekty naukowe oraz w jaki sposób można uzyskać wsparcie finansowe.

Ocena końcowa 6 kryterium ogólnego:

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego

Badania naukowe prowadzone w jednostce oraz efekty współpracy z innymi uczelniami, instytucjami i podmiotami gospodarczymi przekładają się na proces dydaktyczny w zakresie i w sposobie realizacji przedmiotów obowiązkowych, seminariów dyplomowych, ale także przedmiotów fakultatywnych, np. konwersatoriów do wyboru i/lub wykładów monograficznych i/lub wykładów ogólnouczelnianych. Ponadto Uczelnia stwarza możliwości udziału studentów w badaniach naukowych.

7. Wsparcie studentów w procesie uczenia się zapewniane przez Uczelnię

- 1) **Zasady i procedury rekrutacji studentów są przejrzyste, uwzględniają zasadę równych szans i zapewniają właściwą selekcję kandydatów na dany kierunek studiów;**

7.1. Ocena czy zasady rekrutacji umożliwiają dobór kandydatów posiadających wiedzę i umiejętności niezbędne do uzyskania w procesie kształcenia zakładanych efektów kształcenia.

Tradycyjnie i zgodnie z pragmatyką właściwą szkolnictwu wyższemu w Polsce, zasady rekrutacji kandydatów w uczelni wynikają z przepisów ustawy z dnia 27 lipca 2005 *Prawo o szkolnictwie wyższym* (z późn. zmianami), uchwał Senatu Uczelni oraz zarządzeń jej Rektora.

Zasady i kryteria naboru na studia w PWSTE w Jarosławiu na rok akademicki 2012/2013 zawarte zostały w Uchwale nr 1/V/11 Senatu z dnia 31 maja 2011 r.. Rekrutacja na kierunek EUROPEISTYKA odbywała się na podstawie konkursu świadectw maturalnych i rozpoczęła się 04.06.2012 r. W pierwszej kolejności przyjmowani byli laureaci i finaliści olimpiad szczebla centralnego i okręgowego. Punkty przeliczeniowe ze świadectwa dojrzałości dotyczyły wybranych przedmiotów. I tak w przypadku egzaminu dojrzałości - "stara matura" były to: język polski, język obcy wskazany przez kandydata, jeden przedmiot spośród: historia, geografia, matematyka, biologia, wiedza o społeczeństwie. W przypadku egzaminu maturalnego - "nowa matura" były to: język polski poziom podstawowy lub rozszerzony, język obcy nowożytny poziom podstawowy lub rozszerzony, wskazany przez kandydata, jeden przedmiot spośród: historia, geografia, matematyka, biologia, wiedza o społeczeństwie poziom podstawowy lub rozszerzony.

Do postępowania kwalifikacyjnego byli dopuszczeni kandydaci posiadający świadectwo dojrzałości. Zasadniczym elementem postępowania był konkurs świadectw dojrzałości. Suma punktów uzyskanych w postępowaniu kwalifikacyjnym decydowała o kolejności na liście rankingowej i przyjęciu na studia. Do postępowania kwalifikacyjnego dopuszczono kandydatów, którzy dokonali rejestracji w punkcie rekrutacyjnym PWSTE w Jarosławiu, a także w systemie elektronicznym.

Warunkiem przyjęcia było uzyskanie przez kandydata progowej liczby punktów przeliczeniowych ustalonej dla kierunku studiów „Europeistyka” prowadzonych w formie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych przez Komisję Rekrutacyjną. Oferta skierowana była do wszystkich absolwentów szkół średnich.

Uczelnia, zabiegając o kandydatów, prowadziła szeroką akcję promocyjną i propagandową. W każdym nowym roku akademickim wydawała informatory dla kandydatów na studia, w których zawarte są informacje dotyczące każdego z oferowanych kierunków studiów i realizowanych w ramach tych kierunków specjalnościach. Znajdują się w nim również informacje dotyczące warunków przyjęcia na studia oraz postępowania kwalifikacyjnego. Informacje dla kandydatów na studia w sposób ciągły dostępne są na stronie internetowej Uczelni. Zawierają one w szczególności pełną wersję uchwały rekrutacyjnej określającej warunki i tryb rekrutacji na kierunki studiów prowadzone na uczelni oraz syntetyczną informację o sylwetce absolwenta i planach studiów. W ramach systemu informacyjnego dla studentów dostępne są na stronie internetowej Uczelni dane o aktualnej ofercie kształcenia. Obejmuje ona w szczególności kierunki studiów i specjalności, studia podyplomowe, inne formy kształcenia. Treść oferty obejmuje zakres przedmiotowy kształcenia, stosowane procedury toku studiów oraz planowane efekty kształcenia.

Uczelnia w zabiegach o kandydatów korzysta również ze wsparcia interesariuszy zewnętrznych.

Analiza dokumentacji udostępnionej Zespołowi Oceniającemu, a także statystyki kolejnych rekrutacji wskazują, że na studia przyjmowane są wszystkie osoby spełniające wymagania formalne, a więc posiadające starą lub nową maturę. Można przyjąć, że wynikające stąd wymagania umożliwiają dobór kandydatów posiadających wiedzę i umiejętności niezbędne do uzyskania w procesie kształcenia zakładanych efektów kształcenia.

7.2. Ocena czy system oceny osiągnięć studentów jest zorientowany na proces uczenia się, zapewnia przejrzystość i obiektywizm formułowania ocen, a wymagania w nim określone są wystandaryzowane.

Procesu kształcenia w uczelni opiera się na rozbudowanych podstawach formalnych mieszczących się systemie zapewnienia i weryfikacji jakości kształcenia. W uczelni skalę ocen i ogólne zasady okresowej weryfikacji wyników kształcenia oraz zaliczania etapów studiów określa regulamin studiów. Wymagania dotyczące poszczególnych przedmiotów określone są przez prowadzące je osoby i podawane studentom do wiadomości na pierwszych zajęciach. Obejmują one zarówno wymagania stawiane w trakcie realizacji przedmiotu (aktywność na zajęciach, kolokwia, projekty itp.), jak i odnoszące się do zaliczenia całego przedmiotu (forma i zakres zaliczenia bądź egzaminu). Wymagania te są wystandaryzowane

w odniesieniu do wszystkich kierunków studiów realizowanych w uczelni oraz dostosowane do rodzaju przedmiotów, sposobów i metod ich realizacji. Forma ostatecznego zaliczenia przedmiotu (egzamin, zaliczenie z oceną, zaliczenie) określona jest w planie studiów i podana w sylabusie przedmiotu. Zakres wymagań oraz zasady weryfikacji wiedzy i umiejętności studentów zapewniają przejrzystość i obiektywizm formułowanych ocen. Nauczyciel akademicki prowadzący przedmiot kończący się egzaminem, zaliczeniem z oceną bądź zaliczeniem jest zobowiązany do przechowywania przykładowych prac egzaminacyjnych (zaliczeniowych).

Realizacja zasad w zakresie wymagań i sposobów weryfikacji etapowych osiągnięć studentów jest przedmiotem nadzoru ze strony określonych podmiotów. Realizacji procesu uczenia się sprzyja dobra i nowoczesna baza lokalowa pozostająca własnością uczelni. Większość sal wykładowych jest wyposażona w sprzęt audiowizualny, w tym projektory multimedialne, wideo, rzutniki pisma, umożliwiające wykorzystanie prezentacji multimedialnych i pokazów podczas wykładów i ćwiczeń. Dostępny jest także sprzęt komputerowy z szerokopasmowym dostępem do Internetu, wykładowcy mogą stosować metody aktywizujące pracę studenta.

Studenci mają możliwość korzystania z nowoczesnej biblioteki uczelni, stale wzbogacającej swój księgozbiór, zapewniającej wolny dostęp do podstawowego księgozbioru, podręczników i czasopism, baz danych, Internetu.

W czasie wizytacji potwierdziły się opinie zawarte w raporcie samooceny, iż system oceny osiągnięć studentów zorientowany jest na proces uczenia się, przy czym zapewnia on przejrzystość i obiektywizm formułowania ocen a wymagania w nim określone są wystandaryzowane.

7.3. Ocena możliwości mobilności studentów stworzonych poprzez strukturę i organizację programu ocenianego kierunku.

W uczelni mobilność studentów bazuje przede wszystkim na przyjętym i realizowanym systemie transferu punktów w ramach ECTS oraz programie ERASMUS.

Obowiązujące w uczelni programy kształcenia w zakresie przyporządkowywania punktów ECTS są zgodne z Rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 3 października 2006 r. w sprawie warunków i trybu przenoszenia osiągnięć studenta a także z „Ogólnymi zasadami przyznawania punktów ECTS w PWTE

w Jarosławiu” oraz Zarządzeniem Rektora PWSTE w Jarosławiu w sprawie *budowania systemu ECTS* z dnia 6 marca 2012 r. Zgodnie z nimi punkty ECTS przyznawane są za zaliczenie każdego z przedmiotów ujętego w planie studiów, przygotowanie pracy dyplomowej, przygotowanie do egzaminu dyplomowego oraz zaliczenie praktyk.

W Instytucie Stosunków Międzynarodowych powołany został Koordynator ds. ECTS. Do jego zadań należy: opracowywanie i aktualizacja instytutowych zasad wyznaczania punktów ECTS, przestrzeganie zasad i procedur ECTS, prawidłowe przyporządkowanie punktów ECTS do efektów kształcenia w module/przedmiocie. Przypisywanie punktów ECTS podlega szczegółowo określonym zasadom, ujętym w zarządzeniach Rektora.

Mobilność studentów uczelni przejawia się przede wszystkim w partycypacji w przedsięwzięciach finansowanych przez Komisję Europejską. Najpopularniejszym programem wymiany studentów jest program ERASMUS, obecnie włączony w zintegrowany program "Uczenie się przez całe życie" (the Life Long Learning Programme). Umożliwia on studentom kierunku „Europeistyka” kształcenie poza macierzystą uczelnią. W ocenie władz instytutu studia zagraniczne w tych ramach pozwalają na uelastycznienie oferty dydaktycznej, przenoszenie doświadczeń pomiędzy uczelniami, rozwój umiejętności komunikacji w języku obcym, zróżnicowanie kompetencji absolwentów oraz rozwijanie umiejętności pracy w kulturowo różnym środowisku absolwentów.

W świetle dokumentacji, 10 studentów kierunku EUROPEISTYKA (a więc najwięcej w skali uczelni), w latach 2009-2013 studiowało w następujących uczelniach zagranicznych: University of Algarve (Faro), Portugalia, University Fernando Pessoa (Porto), Portugalia, Technische Universität Chemnitz, Niemcy, oraz Politechnika Cartagena, Hiszpania.

Udostępniona dokumentacja potwierdza także, że PWSTE w Jarosławiu prowadzi również inne działania mające na celu promowanie mobilności studentów. Uczelnia posiada liczne bilateralne umowy o współpracę w zagranicznymi placówkami naukowo – dydaktycznymi, ma także ofertę przedmiotów prowadzonych w języku angielskim dla studentów. Organizowane są liczne spotkania informacyjne mające na celu promowanie mobilności studentów, kadry dydaktycznej tak w ramach programu Erasmus jak i także w ramach podpisanych umów bilateralnych.

W ramach realizowanej aktywizacji międzynarodowej studentów uczelnia kontynuuje współpracę z europoślami z regionu mającą na celu zapoznanie studentów z codziennym funkcjonowaniem instytucji wewnętrznych Unii Europejskiej, realizację staży i praktyk w

Parlamencie Europejskim. Tradycją stały się też odbywane cyklicznie w siedzibie uczelni międzynarodowe konferencje naukowe z udziałem badaczy z zagranicznych ośrodków naukowych i wyspecjalizowanych *think tanków*, w których aktywnie uczestniczą także studenci i pracownicy szkoły. Ponadto realizowane są sukcesywnie wizyty przedstawicieli środowiska naukowego i studenckiego z zaprzyjaźnionych ośrodków akademickich z zagranicy. Uczelnia (a także i sam Instytut Stosunków Międzynarodowych) jest również organizatorem i współorganizatorem studenckich konferencji międzynarodowych.

W trakcie spotkania ze studentami uwidoczniła się stosunkowo mała ich wiedza o istocie programu ERASMUS. W tym względzie wskazane jest zwiększenie aktywności studentów, m.in. poprzez działania samorządu studentów, kół naukowych, opiekunów lat oraz prowadzących zajęcia nauczycieli akademickich.

7.4. system pomocy naukowej, dydaktycznej i materialnej sprzyja rozwojowi naukowemu, społecznemu i zawodowemu studentów oraz skutecznemu osiągnięciu założonych efektów kształcenia.

W uczelni funkcjonuje w dużej mierze sformalizowany system opieki naukowej i dydaktycznej nad studentami. Mieszczą się w nim m.in. opiekunowie poszczególnych lat studiów, opiekunowie kół naukowych, opiekunowie praktyk zawodowych, a także system konsultacji. I tak np. do obowiązków opiekunów lat należy utrzymywanie kontaktu i współpraca w sprawach dotyczących danego roku z władzami instytutu, z prowadzącymi zajęcia na danym roku, z osobą odpowiedzialną w Sekretariacie za prowadzenie dokumentacji danego roku studiów oraz ze starostą roku w sprawach ważnych dla danego rocznika. Wykonywanie zadań opiekuna roku jest elementem obowiązków organizacyjnych nauczyciela akademickiego w ramach stosunku pracy.

Opieka naukowa realizowana jest również poprzez promotorów prac licencjackich oraz opiekunów kół naukowych. W ramach Instytutu funkcjonują na kierunku „Europeistyka”: Studenckie Koło Naukowe Europeistów, oraz Studenckie Koło Naukowe „Nauka bez granic” o charakterze interdyscyplinarnym, ukierunkowane na współpracę międzynarodową. Jednocześnie, w ramach Instytutu, na kierunku Turystyka i Rekreacja działają trzy inne studenckie koła naukowe, do których również mogą należeć studenci europeistyki. Są to: SKN Marketingu Turystycznego, SKN Dziedzictwa Kulturowego Polski Południowo-Wschodniej, SKN Zarządzania Gospodarką Turystyczną „Voyager”. Celem

istniejących kół naukowych jest tworzenie pozadydaktycznych możliwości poszerzania wiedzy oraz aktywizowanie młodych osób do uczestnictwa w życiu publicznym kraju.

Wyrazem dobrej współpracy studentów oraz nauczycieli akademickich są liczne studenckie międzynarodowe konferencje naukowe. Największym z takich przedsięwzięć jest organizowana cyklicznie, we współpracy z Państwową Akademią Finansów we Lwowie, Międzynarodowa Konferencja Kół Naukowych pod hasłem „Wspólna Europa z perspektywy młodego pokolenia”. W ostatniej Konferencji, która odbyła się w maju 2012 roku, poza studentami PWSTE (w tym reprezentantami Instytutu Stosunków Międzynarodowych), licznie uczestniczyli również studenci z Międzynarodowej Państwowej Akademii Finansów we Lwowie oraz Uniwersytetu Preszowskiego ze Słowacji.

Studenci mają również zapewniony dostęp do kadry nauczającej przez system konsultacji. Wymiar i zasady prowadzenia konsultacji wchodzących w zakres obowiązków organizacyjnych nauczycieli akademickich określone są w skali uczelni. Informacje o konsultacjach umieszczane są w formie ogłoszeń w miejscu ich odbywania i na stronie internetowej uczelni. Dodatkowo konsultacje mogą być prowadzone przez Internet.

W ramach systemu opieki, w tym wspomagania w procesie uczenia się, studenci europeistyki mają zapewniony szeroki dostęp do informacji związanych z tokiem studiów (harmonogram zajęć, sesji egzaminacyjnych, konsultacji) oraz materiałów niezbędnych w procesie dydaktycznym (materiałów pomocniczych do zajęć, podręczników itp.). W trakcie przygotowywania się do zajęć studenci mogą również liczyć na pomoc wykwalifikowanych pracowników biblioteki.

W uczelni funkcjonuje spójny system opieki materialnej i socjalnej studentów, który ujęty został w stosownym Regulaminie przyznawania pomocy materialnej dla studentów wprowadzonym zarządzeniem nr 45/2012 Rektora z dnia 6 czerwca 2012 r. W oparciu o niego student może starać się o przyznanie pomocy materialnej w postaci: stypendium socjalnego, stypendium specjalnego dla osób niepełnosprawnych, stypendium rektora dla najlepszych studentów oraz zapomogi. Jednocześnie student uczelni może starać się o stypendium ministra za wybitne osiągnięcia. W procedurach przyznawania pomocy materialnej tradycyjnie już bardzo istotną rolę odgrywają przedstawiciele studentów.

Uczelnia, z racji bardzo dobrych warunków lokalowych, jest przystosowana do potrzeb studentów niepełnosprawnych. W budynkach uczelni znajdują się podjazdy oraz windy w pełni dostępne dla niepełnosprawnych studentów mających problemy z poruszaniem

się. W uzasadnionych przypadkach studenci niepełnosprawni mogą ubiegać się o dostosowanie form zaliczeń i egzaminów do swych możliwości w zależności od stopnia i rodzaju ich niepełnosprawności czy też indywidualizację toku studiów oraz programu praktyk zawodowych.

. W ramach systemu wsparcia w poszukiwaniu praktyk i pracy studenci mają zapewnioną pomoc ze strony działającego na uczelni Biura Karier. Oprócz bieżącej działalności informacyjnej organizuje ono warsztaty dla studentów, których celem jest przygotowanie do poszukiwania pracy. Prowadzi również szkolenia w zakresie przygotowania do rozmowy kwalifikacyjnej, autoprezentacji, sporządzania dokumentów aplikacyjnych oraz udostępnia oferty pracy. W uczelni zapoczątkowane zostało monitorowanie karier absolwentów. Od roku akademickiego 2012/13 obowiązuje w uczelni jednolita procedura monitorowania karier zawodowych absolwentów. W założeniu jej wyniki mają być wykorzystywane do okresowej oceny jakości kształcenia i modyfikacji programów nauczania.

Podczas spotkania z Zespołem Oceniającym studenci pozytywnie ocenili zakres opieki materialnej i socjalnej oferowanej przez Uczelnię oraz sposób rozstrzygania skarg i rozpatrywania zgłaszanych wniosków. Podobnie pozytywna była też ocena wspierania rozwoju zawodowego, kulturowego i społecznego studentów. W tym ostatnim kontekście wskazywano na nowoczesne i urozmaicone programy nauczania, bardzo dobry wizerunek uczelni w regionie, szerokie możliwości realizowania praktyk, spotkania i imprezy integracyjne, wymianę i współpracę międzynarodową.

Ocena końcowa 7 kryterium ogólnego – w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

- 1) Zasady rekrutacji są sformalizowane i umożliwiają dobór kandydatów posiadających wiedzę i umiejętności niezbędne do uzyskania w procesie kształcenia zakładanych efektów kształcenia. Nie zawierają one klauzul dyskryminacyjnych. Wielkość rekrutacji w ostatnich latach nie wyczerpuje potencjału dydaktycznego Uczelni.
- 2) System oceny osiągnięć studentów zorientowany jest na proces uczenia się, przy czym zapewnia on przejrzystość i obiektywizm formułowania ocen. Wymagania w nim określone są wystandaryzowane i wynikają bezpośrednio z regulaminu studiów oraz szczegółowych zarządzeń.

3) Organizacja kształcenia, w tym system transferu osiągnięć studenta ECTS, sprzyja mobilności studentów.

4) W uczelni funkcjonuje sformalizowany system opieki naukowej i dydaktycznej, który obejmuje m.in. opiekunów poszczególnych lat studiów, opiekunów kół naukowych, opiekunów praktyk zawodowych, a także konsultacji z nauczycielami akademickimi. W ocenie studentów jest on satysfakcjonujący. W uczelni funkcjonuje sformalizowany system opieki materialnej i socjalnej, który obejmuje m.in. stypendia socjalne, stypendia socjalne dla osób niepełnosprawnych, stypendia rektora dla najlepszych studentów oraz zapomogi. Jest on pozytywnie oceniany przez studentów.

8. Jednostka rozwija wewnętrzny system zapewniania jakości zorientowany na osiągnięcie wysokiej kultury jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów.

8.1. Ocena działań zmierzających do zapewnienia wysokiej jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów oraz ich efektywności.

Proces wdrażania wewnętrznego systemu zapewnienia jakości został podjęty w PWSTE w Jarosławiu w 2008 r. i jest on ciągle udoskonalany. Zarządzeniem nr 98/2011 Rektora PWSTE wdrożono Uczelniany System Zarządzania Jakością Kształcenia oraz wprowadzono regulamin działań komisji na szczeblu uczelni i instytutów. Natomiast Zarządzeniem Rektora PWSTE nr 23/2012 określono procedury oceny jakości kształcenia.

Na kierunku „Europeistyka” proces weryfikacji efektów kształcenia obejmuje wszystkie kategorie obszarów (wiedza, umiejętności i kompetencje społeczne) i prowadzony jest na różnych etapach kształcenia: poprzez zaliczenia cząstkowe (zaliczenia wszystkich form zajęć w ramach poszczególnych modułów), weryfikację efektów kształcenia uzyskiwanych w trakcie praktyk zawodowych oraz weryfikację założonych w programie kształcenia efektów kształcenia poprzez seminarium dyplomowe i przygotowanie pracy dyplomowej, a także w trakcie egzaminu dyplomowego. Szczegółowe metody weryfikacji opisane są w sylabusach oraz „Ramowym systemie oceny studentów w Instytucie Stosunków Międzynarodowych”.

W Uczelni funkcjonuje sformalizowany wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia, wypracowane zostały także szczegółowe procedury oraz zasady działania odpowiednich podmiotów. Bazuje na stosownych uchwałach Senatu i zarządzeniach Rektora. Składają się na niego: system rekrutacji kandydatów na studia; system kształtowania planów

studiów i programów nauczania; system przenoszenia osiągnięć studenta (ECTS); system uruchamiania i wyboru przez studentów specjalności i specjalizacji; system uruchamiania i wyboru przez studentów seminariów, zajęć fakultatywnych, lektoratów; system organizacji i kontroli praktyk studenckich; system analizy i oceny wyników kształcenia; system dyplomowania; system wsparcia studentów; system tworzenia infrastruktury technicznej dla doskonalenia procesu kształcenia; system weryfikacji i ewaluacji jakości procesu kształcenia..

W skali uczelni wiodącą rolę odgrywa Komisja ds. Zapewnienia i Oceny Jakości Kształcenia, której zadaniem jest wypracowanie procedur zapewniających wysoką jakość programów kształcenia i oceniania, prawidłową organizację zajęć, jakość kadry oraz bazy dydaktycznej (zarządzenie nr 28/ 2012 Rektora Państwowej Wyższej Szkoły Techniczno - Ekonomicznej w Jarosławiu z dnia 28 marca 2012 r.). Jednocześnie na poziomie instytutów, w tym Instytutu Stosunków Międzynarodowych, zostały powołane: Instytutowy Zespół ds. Zapewnienia i Oceny Jakości Kształcenia, Instytutowa Komisja Dydaktyczna, Instytutowy Koordynator ECTS, Studencki Zespół ds. ECTS, Instytutowy Zespół ds. Oceny Jakości Prac Dyplomowych.

W świetle przedstawionej dokumentacji, na szczególną uwagę w kontekście zapewnienia wysokiej jakości kształcenia, zasługują działania Instytutowego Zespołu ds. Zapewniania i Oceny Jakości Kształcenia. Podjął on szereg udokumentowanych przedsięwzięć m.in. w zakresie: weryfikacji efektów kształcenia na kierunku, analizowania i publikowania wyników oceny jakości kształcenia, oceny przygotowywanych przez nauczycieli akademickich sylabusów przedmiotów, przeprowadzania badań ankietowych i analizy ocen dokonywanych przez studentów, przygotowywania sprawozdań służących weryfikacji i ewaluacji założonych efektów kształcenia.

Z dokumentacji wynika, że obecny system zapewnienia wysokiej jakości kształcenia funkcjonujący w uczelni nakierowany jest na dostosowanie wszystkich elementów procesu kształcenia do wymogów wynikających z obowiązujących przepisów, utrzymanie wysokiej jakości i konkurencyjności studiów, wypracowanie procedur i mechanizmów systematycznego doskonalenie planów i programów studiów, metod nauczania, warunków realizacji zajęć dydaktycznych oraz badanie efektów procesu kształcenia.

W oparciu o przedstawione zestawienia i sprawozdania można uznać, że sformalizowany wewnętrzny system zapewnienia wysokiej jakości kształcenia w uczelni obejmuje swoim zakresem wszystkie elementy procesu kształcenia oraz obejmuje wszystkich nauczycieli akademickich, pracowników administracji i obsługi. W istotnym stopniu opiera

się na współpracy z otoczeniem społecznym i gospodarczym, szczególnie w zakresie organizacji do praktyk i staży, seminariów naukowych oraz analiz rynku pracy. Ponadto w ramach wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia prowadzi się badania studenckiej oceny jakości kształcenia (co semestr), badania oceny specjalności studiów, oceny pracy jednostek administracyjnych i organizacji studiów, badania losów zawodowych absolwentów. Natomiast dzięki badaniom przeprowadzonym wśród pracodawców uczelnia pozyskuje informacje na temat ich potrzeb względem oczekiwanych kompetencji absolwentów uczelni wyższych.

Analiza obszernej dokumentacji pozwala uznać, że uczelniany system zapewnienia jakości kształcenia jest przejrzysty, spójny, monitorowany, rozbudowywany, modyfikowany oraz upowszechniany. Bardzo istotnym działaniem jest rozbudowa systemu badania i wykorzystywania opinii studentów o nauczycielach akademickich oraz poziomie realizowanych przez nich poszczególnych przedmiotów. Wyniki ankiet są istotnym elementem bieżącej i okresowej oceny poszczególnych nauczycieli akademickich oraz podstawą doskonalenia efektów kształcenia, programu studiów oraz metod jego realizacji.

8.2. Ocena udziału interesariuszy zewnętrznych i wewnętrznych w procesie zapewnienia jakości kształcenia

Wizytacja oraz przedstawiona dokumentacja potwierdza konstatacje zawarte w raporcie samooceny, że Uczelnia wypracowała w miarę spójny system włączania interesariuszy zewnętrznych i wewnętrznych do procesu zapewnienia wysokiej jakości kształcenia. Udokumentowane są działania zmierzające do uwzględnienia ich sugestii oraz potrzeb. Współpraca ta nabrała nowej jakości w kontekście realizacji działań w ramach Krajowych Ram Kwalifikacji. W oparciu o udostępnioną dokumentację można uznać, że w zdecydowanej większości interesariusze zaakceptowali zaproponowane programy kształcenia. Zespół Oceniający skonstatował także wpływ interesariuszy wewnętrznych, a więc studentów, na proces zapewnienia wysokiej jakości kształcenia. Uwidocznili się on m.in. w postaci propozycji przedmiotów obowiązkowych i fakultatywnych, wysokości punktów ECTS przydzielanych poszczególnym przedmiotom, charakteru ankiety studenckiej oceniającej wybrane aspekty aktywności nauczycieli akademickich, organizacji praktyk zawodowych, pomocy uczelni dla studentów korzystających z programu ERASMUS.

Tabela nr 1 Ocena możliwości realizacji zakładanych efektów kształcenia (odrębnie dla każdego poziomu kompetencji).

Zakładane efekty kształcenia	Program i plan studiów	Kadra	Infrastruktura dydaktyczna/biblioteka	Działalność naukowa	Działalność międzynarodowa	Organizacja kształcenia
wiedza	+	+	+	+	+	+
umiejętności	+	+	+	+	+	+
kompetencje społeczne	+	+	+	+	+	+

+ - **pozwala na pełne osiągnięcie** zakładanych efektów kształcenia

+/- - **budzi zastrzeżenia - pozwala na częściowe osiągnięcie** zakładanych efektów kształcenia

- - **nie pozwala na osiągnięcie** zakładanych efektów kształcenia

Ocena końcowa 8 kryterium ogólnego – w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych.

1) Działania zmierzające do zapewnienia wysokiej jakości kształcenia oraz weryfikacji ich efektywności są sformalizowane i systematycznie realizowane. Struktura zarządzania procesem dydaktycznym jest spójna i przejrzysta. Zachowana jest zgodność programu kształcenia i metod jego realizacji z założonymi efektami kształcenia oraz ze standardami kształcenia.

2) Udział interesariuszy zewnętrznych i wewnętrznych w procesie zapewnienia wysokiej jakości kształcenia jest stosunkowo szeroki i nabrał nowej jakości w ramach wprowadzania Krajowych Ram Kwalifikacji. Pozyskane ich oceny i propozycje są wykorzystywane w działaniach mających aktywizować uczestników i beneficjentów procesu kształcenia.

9. Podsumowanie

Tabela nr 2 Ocena spełnienia kryteriów oceny programowej

L.p.	Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
		wyróżniająco	w pełni	znacząco	częściowo	niedostatecznie
1	koncepcja rozwoju kierunku	X				
2	cele i efekty kształcenia oraz system ich weryfikacji		X			
3	program studiów		X			
4	zasoby kadrowe		X			
5	infrastruktura dydaktyczna	X				
6	prowadzenie badań naukowych ¹		X			
7	system wsparcia studentów w procesie uczenia się		X			
8	wewnętrzny system zapewnienia jakości		X			

W Instytucie Stosunków Międzynarodowych PWSTE im. ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu na kierunku „Europeistyka” proces dydaktyczny przebiega poprawnie w oparciu o tzw. kulturę i obyczaje akademickie, jak również z uwzględnieniem obowiązującego prawa. Nauczyciele ocenianego kierunku, prezentując wiedzę teoretyczną jak i praktyczną słuchaczom, korzystają z najnowszych badań, egzekwują ją metodami tradycyjnymi jak i nowoczesnymi. Należy podkreślić i docenić współpracę z instytucjami z otoczenia społecznego i naukowego, oraz ich wpływ na proces dydaktyczny. Infrastruktura Uczelni i Instytutu zasługuje na szczególne uznanie i docenienie, gdyż w wydatny sposób przyczynia się do realizacji efektów kształcenia. Niemniej jednak Zespół Oceniający – pomimo

¹ Ocena obligatoryjna jedynie dla studiów II stopnia i jednolitych magisterskich.

pozytywnej oceny – posiada wątpliwości dotyczące dalszego rozwoju i funkcjonowania kierunku studiów „Europeistyka” przy tak niskiej liczbie studentów na tym kierunku (liczba studentów stacjonarnych i niestacjonarnych wynosi 159 osób). Na obecnym I roku studiuje tylko 18 studentów. Zasadne byłoby, aby Władze Uczelni mając na uwadze odpowiedzialność za finanse publiczne podjęły odpowiednie decyzje w tym względzie.

Raport sporządził

na podstawie raportów cząstkowych

dr hab. Bogumił Szmulik